

**ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА
ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, МАРКЕТИНГУ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ
ТРЕНІНГ 3
ЕКОНОМІКИ
ПІДПРИЄМСТВА**

Затверджено:

Протокол засідання кафедри
економіки, маркетингу та бізнес-
адміністрування
№ 1 від 29 серпня 2022 р.
Зав. кафедри ЕМБА

Вікторія ЯНОВСЬКА

Викладач		
Посилання профіль викладача на сайті ДУІТ	http://surl.li/fruxc	
E-mail	ustilovskaya.an@ukr.net	
Факультет, Кафедра	Факультет Управління і технологій/ Кафедра економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 904 телефон: +38-095-837-60-12	
Консультації	Кожний вівторок та п'ятниця з 14 ⁰⁰ до 15 ⁰⁰ м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 904 або за ZOOM посиланням http://surl.li/fruyv	
Офіційна назва освітньої програми	ЕКОНОМІКА	
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)	
Галузь знань, спеціальність	05 «Соціальні та поведінкові науки» 051 «Економіка»	
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Цикл дисциплін професійної підготовки, Вибіркова	

Курс/ Семестр викладання	2/4
Обсяг дисципліни	4 кредити ECTS / 120 загальна кількість годин
Види та кількість аудиторних занять, денна/ заочна	Лекції – 0 години/ 0 годин Практичні заняття – 44 годин / 16 години
Форма контролю	Залік
Локація та матеріально- технічне забезпечення	Аудиторія згідно з розкладом. Мультимедійний проєктор, мережа Internet.
Мова викладання	Українська
Мета вивчення дисципліни	Формування у здобувачів системи вмінь та навичок практичної роботи щодо методів організації ефективного господарювання на рівні підприємства; розвиток здатностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні підприємств.
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.
Загальні компетентності	ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації. ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях. СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами. СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати. СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію. СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення СК16. Здатність формувати перспективні шляхи розвитку, аналізувати та обирати стратегічні альтернативи росту та розвитку підприємства (компанії), забезпечувати ріст конкурентоспроможності компанії, сприяти зростанню потенціалу підприємства, зокрема, транспортного.

Програмні результати навчання	ПРН8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач. ПРН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин. ПРН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
-------------------------------	--

ЧОМУ ВАЖЛИВИЙ КУРС:

Тренінгові технології навчання вважаються сучасним підходом до підготовки економічних кадрів, застосування яких дає змогу як комплексно опановувати фахові дисципліни з першочерговою орієнтацією на здобуття практичних навичок і вмінь, так і напрацьовувати досвід роботи в командах.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Модуль 1. Започаткування діяльності підприємства

Тема 1. Підприємницька діяльність суб'єктів господарювання.

Поняття, ознаки підприємства. Місія та цілі підприємства. Законодавча база. Класифікація підприємств. Виробнича структура підприємства. Інтеграційні форми підприємств та організацій. Основи здійснення підприємницької діяльності. Припинення підприємницької діяльності. Некомерційне господарювання. Основні засоби регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання. Характеристика (ознаки) підприємницької діяльності (підприємництва). Ознаки господарської діяльності. Мета підприємницької діяльності. Виробниче підприємництво. Комерційне підприємництво. Фінансово-кредитне підприємництво.

Тема 2. Виробничі засоби підприємства.

Матеріальні активи як сукупність виробничих засобів та іншого майна підприємства. Поділ виробничих засобів на основні й оборотні, їх роль у здійсненні процесу виробництва продукції або надання послуг. Соціально-економічне значення і системи показників ефективності відтворення та використання основних засобів. Напрямки інтенсифікації відтворення та шляхи ліпшого використання основних засобів підприємства за нормальних умов господарювання. Елементний склад оборотних засобів. Характеристика виробничих запасів, напівфабрикатів власного виготовлення, незавершеного виробництва і витрат майбутніх періодів. Нормування витрат матеріальних ресурсів і обчислення необхідного обсягу оборотних засобів. Показники і способи найефективнішого використання матеріальних ресурсів. Політика ресурсозбереження.

Тема 3. Оборотні засоби та кошти підприємства.

Поняття і структура. Методи розрахунку нормативів оборотних коштів: аналітичний, коефіцієнтний, прямого рахунку. Норматив оборотних коштів у незавершеному виробництві. Норматив оборотних коштів в інших нормованих елементах. Ефективність використання.

Тема 4. Персонал підприємства. Продуктивність, мотивація та оплата праці персоналу.

Поняття «персонал». Визначення необхідної чисельності персоналу підприємства. Показники складу і руху персоналу. Категорії персоналу підприємства. Поділ персоналу за професіями і кваліфікацією. Поняття продуктивності праці та методи її вимірювання. Форми та

системи оплати праці на підприємстві. Форми мотивації працівників. Чинники підвищення продуктивності праці.

Тема 5. Формування витрат виробництва. Собівартість продукції та ціноутворення на підприємстві.

Поточні витрати (собівартість продукції) як комплексний економічний показник. Включення поточних витрат виробництва до собівартості продукції (послуг). Класифікація витрат на виробництво за окремими ознаками (ступенем однорідності, зв'язком з обсягом виробництва, способом обчислення на одиницю продукції). Структура поточних витрат за окремими групами первинних елементів на підприємствах різних галузей і тенденція її зміни з часом. Обґрунтування й вибір стратегії зниження поточних витрат на підприємствах України. Визначення впливу окремих техніко-економічних чинників на зменшення поточних витрат. Державне регулювання ціноутворення. Шляхи вдосконалення ціноутворення на продукцію (послуги) в Україні.

Модуль 2. Фінансово-економічний розвиток підприємства. Прояв підприємства в зовнішньому середовищі

Тема 6. Фінансово-економічні результати й ефективність діяльності підприємства.

Прибуток і дохід як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства. Прибутковість і дохідність: їх сутність та різниця між ними. Джерела формування загальної величини прибутку (доходу) підприємства. Рівень прибутковості підприємств різних галузей економіки України. Суть, важливість і методичні підходи до оцінки загального фінансово-економічного стану підприємства. Групи показників для оцінки прибутковості, ліквідності, оборотності, стабільності та ділової активності; методика їх обчислення.

Тема 7. Інноваційні процеси на підприємстві.

Поняття, змістова характеристика та окремі види інноваційних процесів. Сутнісне тлумачення науково-технічного прогресу. Організаційний прогрес (ОП) як узагальнюючий фактор використання організаційних, економічних, соціальних та юридичних нововведень. Загальносистемний і внутрішньосуб'єктний напрямки ОП. Методика визначення ефективності технічних нововведень.

Тема 8. Організація виробництва на підприємстві.

Поняття й основні елементи виробничого процесу. Принципи організації виробничого процесу. Виробничий цикл і його тривалість. Поняття методу організації виробництва. Використовувані методи організації виробництва. Сутність і соціально-економічне значення застосування різних форм організації виробництва.

Тема 9. Прогнозування, планування та регулювання діяльності підприємства.

Мета, ознаки, об'єкти й принципи прогнозування. Предмет економічного прогнозування. Нормативне й пошукове прогнозування. Принципові основи планування. Планування як домінуюча функція управління. Специфічні принципи планування. Система планів підприємства. Методи планування діяльності та розвитку підприємства. Необхідність, методи й принципи державного економічного регулювання діяльності окремих суб'єктів господарювання. Державні контракти (замовлення) і фінансова підтримка певних суб'єктів господарювання. Банківські й комерційні кредити, їх види, форми та умови надання суб'єктам господарювання. Інші форми регулювання державою підприємницької діяльності суб'єктів господарювання.

Тема 10. Реструктуризація, санація, банкрутство та ліквідація підприємства.

Система виживання підприємств (організацій) в ринкових умовах господарювання, її ознаки, необхідність практичного використання й змістова характеристика. Основні економічні параметри системи виживання. Головні організаційні заходи й необхідні кошти для виживання підприємства, його виходу з кризової економічної ситуації. Суть механізму санації (фінансово-економічного оздоровлення) та її цілей. Програма санаційних заходів фінансово-економічного характеру. Особливості державної підтримки проведення санації потенційно конкурентоспроможних підприємств (організацій). Практика й ефективність санації суб'єктів господарювання в Україні. Сутнісна характеристика банкрутства підприємства (організації). Масштаби й тенденції банкрутства підприємств (організацій) в Україні. Процес ліквідації (припинення діяльності) збанкрутілого суб'єкта господарювання. Управління майном боржника та оцінка можливих наслідків ліквідації збанкрутілих підприємств (організацій).

Практичні заняття курсу передбачають виконання практичних задач, ситуаційних, тестових та інших завдань, опитування та дискусії за темами, короткі виступи та презентації з тематики дисципліни.

ОЦІНЮВАННЯ

Модулі	Модуль І		Модуль ІІ			Кількість балів у семестрі*	Підсумковий контроль (іспит)**
Кількість балів за модуль	40	Модульний контроль	40	Модульний контроль			
Змістові модулі	ЗМ 1			ЗМ 2			
Кількість балів за ЗМ та модульний контроль	30		10	30	10	80	10
Кількість балів за видами роботи	Практичні	СРС	Модульний контроль	Лекції Практичні	СРС	Модульний контроль	
Відвідування	4			4			
Активність на заняттях	13			13			
Виконання СРС		13			13		
Наукова робота	Участь у наукових конференціях, семінарах, круглих столах, студентських олімпіадах та конкурсах – 0-15 балів						10
Всього							100

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни та пройшовши процедуру визнання згідно [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

«Відмінно» - A (90-100 балів) – виставляється студенту, який глибоко та міцно засвоїв матеріал, відмінно справляється з задачами та питаннями, показує знайомство з фаховою літературою, володіє різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних завдань, вміє добре орієнтуватись у виробничих ситуаціях.

«Добре» - BC (74-89 балів) – виставляється студенту, який твердо знає програмний матеріал, правильно застосовує теоретичні знання при рішенні практичних завдань, володіє необхідними навичками та прийомами їх виконання.

«Задовільно» - DE (64-73 балів) – виставляється студенту, який має знання тільки основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, неправильне тлумачення окремих елементів завдання та відчуває труднощі при виконанні практичних завдань.

«Незадовільно» - FX (35-59 балів) - виставляється студенту, який дає необґрунтовані відповіді на запитання, допускає суттєві помилки у використанні понятійного апарату. Не простежується логічність та послідовність думки. Формулювання хаотичні та не усвідомлені.

«Незадовільно» - F (1-34 балів) - виставляється студенту, який не засвоїв зміст дисципліни, вміння та навички не набуті.

ІНФОРМАЦІЙНО- МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення:

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Конспект лекцій.
3. Посилання на Google Classroom: «Тренінг з Економіки підприємства» (<https://classroom.google.com/c/NjA3Nzg4NzgwNDI2>)
4. [Електронні ресурси бібліотеки ДУІТ.](#)

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Романченко Н.В., Кожемякіна Т.В., Пічик К.В. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ: НаУКМА, 2018. 343 с.
2. Яркіна Н.М. Економіка підприємства: навчальний посібник. Вид. 2-ге перероб. і доп. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 600 с.
3. Ковальська Л.Л., Кривов'язюк І.В. Економіка підприємства: підручник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 620 с.
4. Лисак О.І., Андреева Л.О., Болтянська Л.О. Економіка підприємства: навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с.
5. Посохов І.М., Дюжев В.Г., Сусліков С.В., Тимофеева К.О. Економіка підприємства: навчальний посібник. Харків, 2016. 380 с.
6. Лойко В.В., Макаровська Т.П. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ: КНУТД, 2015. 267 с.
7. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. Київ: Кондор -Видавництво, 2016. – 378 с
8. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 728 с.
9. Економіка підприємства: Навчальний посібник / С.М. Рогач, Н.М. Суліма, Л.М. Степасюк та ін. – 2-ге вид. К. : «ЦП «КОМПРИНТ»». 2018. 392 с.
10. Економіка підприємства: навч. посіб. / [І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, С. В. Сусліков, К. О. Тимофеева] ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. «Харків. Політехн. ін-т». – Харків: НТУ «ХПІ», 2016. – 380 с.

Додаткова інформація

Детальнішу інформацію щодо методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи та повного списку літератури наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ:

[Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій](#)

[Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій](#)

[Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ](#)

Порушення [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ](#). У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#).

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік тощо) навчання може відбуватися в онлайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «[Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#)».

Розробник:
Доктор філософії,
доцент кафедри ЕМБА

Анастасія УСТИЛОВСЬКА